

La gorra de cop (ALDC, II, 199. La gorra de cop)

La gorra que es posava als nens per a preservar-los dels cops al cap que poguessin rebre coneix tres mots normatius: *gorra de cop*, *cervellera* i *capçana*. *Gorra* (eventualment *gorreta*), d'origen incert (potser de l'eusq. *gorri* 'vermell'), es completa sobretot amb el determinant *de cop*, en relació amb els cops que evita, i també amb els *de caure* 68, 69, 116, 120, 132 i *de barqueta* 166; *gorro* s'ha format sobre el femení (com en mall. *barro* 'pasta dolça allargassada' / *barra*), però en alguna població pot ser d'influència castellana. *Capçana*, del llat. vg. *CAPITIANA 'cosa pròpia del cap', ha rebut l'especialització de 'gorra de cop' (var. *catsana*, *cadzana*). *Cervellera* deu ser una extensió del mot medieval referit al 'capell de ferro que cobria el crani'. *Barret* és un dim. del llat. BIRRUS 'capeta amb capulla' canviat en 'peça de roba adaptada al cap', sovint amb els

determinants *de cop*, *de caure*, *de palla*, *de salvacops*, *de parar cops* o substituït en algunes localitats pel castellanisme *sombrero*, completat amb el determinant *de cop* o amb l'addició del sufix *-et* (*sombreret*). Alguns mots s'han format amb el present del verb seguit de l'objecte directe: *trencafront*, *aturacops* 10, *salvacops* 12, *salvatrinxots* o *salvanyerots* 111 (*trinxot* 'trenc al cap'; *nyerot*, mot expressiu per 'contusió', com *nyenyo*), *salvacaigudes* 111, *paracaïdes* 123 (← cast.).

Altres denominacions: *tossolera* 115, 122, der. de *tossalar* 'topar amb el front' (< *tos* 'nuca', potser d'origen preromà *TAUCIA), *cofa* 86 o *còfia* 125, *corona* 13, *toca* 89, 106, 108, 115, *casquet* 21, 34, 103, *turbant* 58, *careta* 85, *carota/caroteta* 159, 162, 167, 168, 170, 183, *xitxonera* 118, 124 (← cast. *chichonera*).

